

1. Henrik Ibsen: STRAHOVI

Henrik Ibsen (1828-1906), po rodu Norvežan, rojen v družini propadlega trgovca, je preživel težko mladost. Po poklicu je bil dramaturg in vodja gledališča v Oslu. Z državno štipendijo je odpotoval v tujino, kasneje pa se je vrnil v Oslo, kjer je tudi umrl.

Poleg ne tako pomembne lirike obsega Ibsnovo delo predvsem drame, nastale v treh obdobjih avtorjevega ustvarjanja. V prvem obdobju je v skladu s *tradicijami romantične dramatike* prikazal dogodke iz nacionalne zgodovine in ljudske folklore (Pretendenti na prestol, Katalina...). V drugem obdobju je ustvaril vrsto dram, ki predstavljajo višek evropske *realistične dramatike* (Nora, Strahovi, Stebri družbe). V njih je z družbenomoralnega stališča kritično prikazoval sodobno meščansko družbo. V obravnavani drami je analiziral zakon in družino ter se z obravnavo problema dednosti približal *naturalizmu*, s čimer se je v literarno zgodovino zapisal kot najpomembnejši dramatik naturalizma in realizma. V zadnjem obdobju je Ibsen v ospredje postavil analizo posameznika, njegovega notranjega doživljanja in podzavesti ter se s tem preusmeril v *psihološki realizem* (Gospa z morja).

Strahovi

Drama Strahovi spada v naturalistično fazo Ibsnovega ustvarjanja; v središču je motivika okolja, dednosti, moralnega in socialnega razkroja, ki je motiviran zlasti z dednostjo. Delo je kratko in poteka hitro, zgrajeno je sintetično, zato je v drami lahko ohranjena enotnost časa in dogajanja. Za preteklost izvemo iz pogovora med dramskimi osebami s pomočjo pogleda v preteklost - retrospektive.

Glavni junak Osvald je dedno obremenjen - po očetu je namreč podedoval sifilis. Osvald telesno propada, njegov propad pa je posledica dednosti in okolja. Njegov oče Alving ob konzervativni, strogi ženi v malomeščanskem okolju nikoli ne najde čustvene topline, ljubezni in sreče. Preda se alkoholizmu in razvratu. Zaradi tega dobi sifilis ter umre.

Mati Osvalda pošlje od doma, starega sedem let, da ne bi bil priča očetovemu nemoralnemu življenju. Po mnogih letih se Osvald vrne iz mesta. Doma se zaplete s služkinjo Regino, za katero pa ne ve, da je očetov nezakonski otrok, ki ga je mati vzela za svojega, da bi prikrila sramoto.

Mati Osvaldu razkrije resnico o njegovem očetu, Regina pa mora oditi. Pri Osvaldu kmalu izbruhne bolezen, zato oslepi. Mati spozna, da je Alvingovega in Osvaldovega propada kriva sama.

Odlomek v Berilu 2 je s konca drame, ko mati Osvaldu pove resnico o očetu in hkrati prizna, da je tudi ona kriva očetovega propada. Osvald pa ugotovi, da se s sifilisom ni okužil sam, ampak je bolezen podedoval po očetu in to pove tudi materi.